

Прояв професійної мотивації курсантів до занять з фізичної підготовки можна поділити на три рівня. Перший рівень мотивації (високий) – характеризується яскраво вираженою потребою в професійному вдосконаленні, що сприяє ефективному вирішенню завдань покладених на поліцію.

Другий рівень мотивації (середній) – професійні цінності в діяльності поліцейського не є основними.

Третій рівень мотивації (низький) – характерний відсутністю ціннісних орієнтацій та установок на службу в поліцію, прослідковується проблемна ситуація в навчанні [3, с. 119].

Висновок. Розглянуті вище етапи формування мотивації, рівні мотивації, педагогічні впливи щодо впливу на мотивацію змагальності на заняттях з фізичної підготовки, мають значний вплив на якість їх підготовки до професійної діяльності.

Перспективним напрямком подальших досліджень є поглиблене вивчення педагогічних умов покращення рівня психофізичної підготовленості майбутніх офіцерів Національної поліції України.

Список бібліографічних посилань

1. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 10.03.2019).
2. Вашин А. Н., Исхаков А. И. Педагогический принцип состязательности в военно-прикладных видах спорта // Здоровый образ жизни и физическое воспитание студентов и слушателей ВУЗов : материалы VIII межвуз. науч.-практ. конф. М. : НОУ «ИНЕП», 2010. 338 с.
3. Курлянд З. Н., Хмельюк Р. І., Семенова А. В. Педагогіка вищої школи. Київ : Знання, 2007. 495 с.
4. Леонтьев А. Н. Потребности, мотивы и эмоции. М., 1981. 237 с.
5. Семиченко В. А. Проблемы мотивации поведения и деятельности человека. Модульный курс психологии. Модуль «Направленность». Киев : Миллениум, 2004. 521 с.
6. Смирнов А. Э., Пискунов А. Р., Яцук К. В. Военно-профессиональная мотивация. Молодой ученый. 2016. № 30. С. 366–372. URL: <https://moluch.ru/archive/134/37494/> (дата звернення: 22.05.2019).
7. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. Вид. 2-ге. Київ : Академвидав, 2005. 560 с.

Надійшла до редколегії 13.03.2019

УДК 796.323.2(477)

В. М. КАЗНАЧЕСЬВ,

старший викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки факультету № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-2412-795X>;

Р. В. ПАВЛОВ,

старший викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки факультету № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-2492-0277>

ЗНАЧЕННЯ ІГРОВИХ ВИДІВ СПОРТУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Проаналізовано значення ігрових видів спорту, зокрема, баскетболу та футболу при підготовці поліцейських у закладах вищої освіти, встановлено, що залучення курсантів до ігрових видів спорту сприяє виконанню багатьох завдань при підготовці кваліфікованих працівників поліції.

Ключові слова: баскетбол, футбол, підготовка поліцейських, освітній процес, заклад вищої освіти.

В умовах реформування сучасного суспільства, євроінтеграційного напрямку розвитку України, особливого значення набувають питання укріплення фізичного та духовного здоров'я людини, формування здорового способу життя, реалізації індивідуальності особистості. В період навчання у закладах вищої освіти розкриваються здібності та задатки курсантів, відбувається найбільш активний розвиток моральних та естетичних якостей, становлення та стабілізація характеру та інтересів особи.

Повсякчас, сучасне суспільство вимагає від працівника поліції високого рівня фізичної культури, освіченості, здатності до самоосвіти та самовдосконалення, уміння застосовувати свої уміння та навички в різних сферах правоохоронної діяльності, що об'єктивно потребує переосмислення існуючої системи підготовки кадрів для поліції [1, с. 5].

Сьогодення висуває кардинально нові вимоги і до процесу фізичної підготовки поліцейських. Вона має бути гнучкою, розгалуженою, варіативною, здатною задовольнити потреби працівників саме в тих сферах, при виконанні спеціальних завдань, що відповідають викликам часу.

Фізична культура і спорт не тільки є засобами зміцнення здоров'я курсанта, його фізичного вдосконалення, однією з форм проведення дозвілля, засобом підвищення соціальної активності, але і істотно впливають на інші сторони людського життя: на трудову діяльність, моральні та інтелектуальні якості; на процес самопізнання і самовдосконалення, на формування волі. У процесі фізичного виховання формування психічних властивостей курсанта, студента відбувається шляхом моделювання життєвих ситуацій, «програти» які можна за допомогою фізичних вправ, спортивних і особливо ігрових моментів. Цілком очевидно, що, займаючись спортом, людина в першу чергу вдосконалює і зміцнює свій організм, своє тіло, свою здатність керувати рухами.

На сьогодні при здійсненні своїх безпосередніх обов'язків поліцейським доводиться долати чималі фізичні і емоційні навантаження, бути готовими рішуче і вміло в будь-який час припинити протиправні діяння. А для успішного виконання всіх поставлених завдань необхідно мати гарну спортивну форму та володіти певними навичками. Вироблення відповідних якостей у особового складу органів внутрішніх справ досягається, в основному, шляхом систематичних занять фізичною підготовкою. До фізичної підготовки належить комплекс силових вправ, легкоатлетичні дисципліни, бойові прийоми боротьби, а також ігрові види спорту, зокрема, баскетбол, футбол, волейбол.

Для реалізації зазначених завдань суттєвим є залучення курсантів (студентів) на заняттях із фізичного виховання до ігрової діяльності. Саме в ігровій діяльності об'єктивно поєднуються два дуже важливі фактори: з одного боку, курсанти (студенти) включаються в практичну діяльність, розвиваються фізично, звикають самостійно діяти, з іншого боку – отримують моральне і естетичне задоволення від цієї діяльності, поглиблюють пізнання навколишнього середовища. Все це в кінцевому підсумку сприяє вихованню особистості в цілому. Таким чином, гра є одним з комплексних засобів виховання. Вона спрямована на всебічну фізичну підготовленість, вдосконалення функцій організму, рис характеру. тощо

Одним з найпопулярніших видів спортивних ігор є баскетбол та футбол. Ці види спорту мають багато шанувальників як серед тих, хто займався раніше і захоплюється зараз, так і серед людей, яким подобається баскетбол та футбол за динамічність, азарт спортивної боротьби конкуруючих команд, легкість та невимушеність володіння гравцями м'ячем при виконанні прийомів гри в складних ігрових ситуаціях [1, с. 7].

Баскетбол та футбол сприяють вихованню почуття колективізму, наполегливості, рішучості, цілеспрямованості, уваги і швидкості мислення; здатності управляти своїми емоціями, вдосконаленню основних фізичних якостей. Для співробітника поліції ці якості є далеко не останніми для успішного виконання покладених на них завдань.

Сучасним ігровим видам спорту притаманна висока рухова активність спортсменів. Зазначимо, що саме майбутній працівник поліції потребує високого рівня загальної витривалості. У баскетболі та футболі фізичні якості умовно можна розділити на загальні і спеціальні. Загальні – сила, швидкість, витривалість, спритність. На цій базі розвиваються

спеціальні фізичні якості, необхідні для гри: «вибухова» сила, швидкість переміщення, ігрова витривалість, акробатична спритність. Варто відмітити, що ігрові види спорту розвивають ще і високу рухливість нервових процесів. Спритність дає можливість швидко орієнтуватися в ситуаціях, що постійно змінюються, швидко переходити від одних дій до інших. Зайняття баскетболом та футболом допомагають особі підвищувати працездатність організму в цілому, він отримує різноманітний фізичний розвиток, зміцнює опорно-руховий апарат. Ігрові види спорту неодмінно сприяють підвищенню психологічної підготовленості, створюють умови для активного відпочинку в період навантажень. Таким чином, баскетбол та футбол, безперечно, розвивають людину, проте не лише фізично, але і розумово.

Аналіз наукових досліджень свідчить про доцільність використання ігрових видів спорту під час підготовки фахівців у закладах вищої освіти, зокрема, поліцейських. Адже, баскетбол та футбол, як найбільш розповсюджені види спорту у світі, сприяють виконанню багатьох завдань при підготовці кваліфікованих працівників поліції [2, с. 17].

Баскетбол, саме той вид спорту, який розвиває у людини безліч різних рухових здібностей. В процесі гри в баскетбол, розвиваються рухові (фізичні) здібності: швидкісні; швидко-силові (ривки, стрибки з м'ячем і без м'яча, кидки і передачі); витривалість (тривале виконання вправ з м'ячем і без м'яча з різною, часто з високою швидкістю) [3, с. 37].

Система фізичних вправ, заснованих на баскетболі, також робить багатобічний вплив на розвиток психічних процесів в організмі курсанта (студента). Баскетбол покращує сприйняття, увагу, пам'ять, розвиває уяву і мислення, що є основою для якісного сприйняття і дотримання правил, і умов як самих вправ, так і гри, узгодження дій як індивідуального гравця, так і всіх команди в цілому. Спеціально підібрані ігрові вправи, що виконуються індивідуально, в двійках, трійках, командах, рухливі ігри та завдання з м'ячем створюють необмежені можливості для розвитку, перш за все координаційних здібностей (орієнтування в просторі, швидкість реакції і перестроювання рухових дій, точність диференціювання і оцінювання просторових, силових і часових параметрів рухів, здатність до узгодження окремих рухів в цілісні комбінації). Особливістю спортивної гри баскетбол є миттєва зміна ситуацій, орієнтування в складній руховій діяльності, виконання різноманітної діяльності, виконання різноманітних рухових дій з м'ячем і без м'яча. Під час гри кожен гравець, з огляду на зміну ігрової обстановки, самостійно визначає, які дії необхідно виконати, а також прийняти рішення, коли і як діяти. Такі дії сприяють вихованню в гравців творчої ініціативи. Також слід пам'ятати про те, що на відміну від усіх командних видів спорту баскетбол дає можливість показати індивідуальні здібності кожного гравця, а також іноді дає можливість самостійно вирішити результат гри.

Футбол як засіб фізичного розвитку розширює можливості естетичного впливу на студентів, розвиває прагнення до фізичної краси, до творчих проявів, до естетично виправданої поведінки. У футболі колектив виступає найактивнішим фактором формування особистості. Команда існує в тому випадку, якщо в усіх є спільна мета; якщо всі працюють разом; якщо досягнута психологічна сумісність; якщо педагогічна майстерність наставника має досить високий рівень; якщо члени команди вчать один в одного тощо. Колективний характер футбольної діяльності виховує почуття дружби, товариства, взаємодопомоги, розвиває такі цінні моральні якості, як почуття відповідальності, повага до партнерів і суперників, дисциплінованість, активність. Кожен студент може проявити свої особисті якості: самостійність, ініціативу, творчість. Разом з тим гра вимагає підпорядкування особистих прагнень інтересам колективу [4, с. 119].

Таким чином на сьогодні в системі фізичного виховання такі ігрові види спорту як баскетбол та футбол набули великої популярності через економічну доступність гри, високу емоційність, великий видовищний ефект і найголовніше, що ця гра сприятливо впливає на організм людини. У багатьох випадках ігрові моменти допомагають моделювати життєві ситуації, що виникають в практичній діяльності поліцейського, а вихована при грі звичка дотримуватись встановлених норм і правил поведінки, бути працьовитим, дисциплінованим знаходять свою реалізацію та затребуваність у професійній діяльності.

Список бібліографічних посилань

1. Основи техніко-тактичної підготовки в баскетболі : навч. посіб. / А. О. Аркуша, С. В. Королінська, Н. І. Ізмайлова та ін. Харків : НФаУ, 2013. 103 с.
2. Защук С. Г., Ивчатова Т. В. Баскетбол в физическом воспитании студентов нефизкультурных вузов. *Педагогика, психология и медико-биологические проблемы физического воспитания и спорта*. 2010. № 5. С. 69–72.
3. Волков О., Волошин А. Вершини українського баскетболу. Київ, 2010. 72 с.
4. Юрчишин Ю. В. Стан та особливості мотивації студентів до рухової активності оздоровчої спрямованості на сучасному етапі реалізації фізичного виховання у ВНЗ. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2012. № 4. С. 118–123.

Надійшла до редколегії 15.04.2019

УДК [378.6:37.015.3](477)

Д. В. КОНСТАНТИНОВ,

викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-0431-7999>

ЗМІСТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ

Фізична підготовка виступає незмінним супутником усього періоду проходження служби поліцейським. Роль фізичної підготовки дуже важко переоцінити, так як саме вона забезпечує в правоохоронних органах збереження здоров'я, усебічний розвиток фізичних якостей, професійно важливих умінь та навичок, необхідних для виконання своїх службових завдань.

Ключові слова: фізична підготовленість, фізичне виховання, спеціальна фізична підготовка, розвиток фізичних здібностей.

Фізична підготовка особового складу правоохоронних органів України – це педагогічно спрямований процес забезпечення спеціалізованої фізичної підготовленості до професійної діяльності зі специфічними професійними характеристиками. Фізична підготовка у правоохоронних органах має гарантувати збереження здоров'я, творчої і трудової активності, усебічний розвиток фізичних якостей, професійно важливих умінь і навичок працівників, необхідних для виконання службово-оперативних завдань [2].

Заняття з фізичної підготовки спрямовані на виконання таких освітніх завдань: забезпечити раціональне формування індивідуального фонду необхідних рухових знань, умінь і навичок, довести їх до належного рівня досконалості; навчити кожного застосовувати набуті знання та навички в повсякденному житті для самовдосконалення [3].

Відповідно до вимог навчальних і робочих програм зі спеціальної фізичної підготовки у ВНЗ МВС України, працівники поліції мають опановувати навчальний матеріал під час не лише практичних, а й самостійних та індивідуальних занять. Метою цих занять є поглиблення теоретичних знань й удосконалення методичної підготовленості з фізичної культури. Вони передбачають самостійне вивчення документів і методичних посібників із фізичної підготовки та спорту, з'ясування завдань і змісту практичних занять, виконання вправ і методичних прийомів організації таких занять.

Ефективне виконання завдань, покладених на працівників поліції, неможливе без засвоєння теоретичних знань із фізичної підготовки. Останні пропонуємо розуміти як